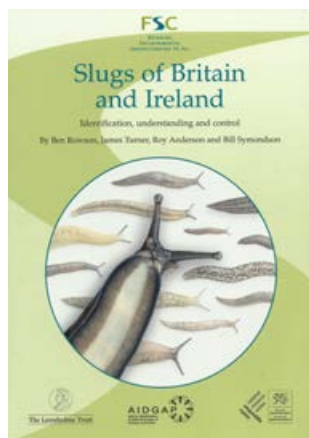

BOEKBESPREKINGEN

SLUGS OF BRITAIN AND IRELAND. IDENTIFICATION, UNDERSTANDING AND CONTROL

BEN ROWSON, JAMES TURNER, ROY ANDERSON & BILL SYMONDSON, 2014. FSC (Field Studies Council) Publications, Telford, UK. 17,7x25 cm, paperback. 136 pagina's. ISBN: 978-1-908819-13-0. Prijs: circa € 21,50 exclusief verzendkosten.

Landslakken hebben maar een beperkte schare bewonderaars. In Nederland houden er zich naar schatting enkele tientallen hobbyisten mee bezig, inclusief acht in Limburg. Binnen deze kring is er een groot verschil in waardering voor huisjesslakken en naaktslakken. Aan de hand van een slakkenhuis kan men een soort immers meestal wel determineren en slakkenhuisjes zijn een dankbaar verzamelobject. Hoe anders ligt dat echter voor naaktslakken! Door het grote publiek worden ze gehaat als vraatzuchtige elementen in sier- en moestuin en ook bij veel liefhebbers van weekdieren is er sprake van een zekere afkeer van deze groep. Je kunt er geen mooie verzameling van aanleggen en soms is de determinatie van een naaktslak lastig, zo lastig zelfs dat het noodzakelijk kan zijn om van het in alcohol gefixeerde dier de geslachtsorganen anatomisch te onderzoeken om zekerheid omtrent de determinatie te verkrijgen. Tegen de hierboven geschetste achtergrond is het bijzonder dat de vier auteurs een determinatiewerk hebben gemaakt dat vrijwel exclusief over de naaktslakken van Groot-Brittannië en Ierland gaat. De enige naaktslak die in Nederland

voorkomt en die niet in dit determinatiewerk besproken wordt is de Oostelijke akkerslak (*Deroceras sturanyi*). Dit boek is dus ook zeer relevant voor de Nederlandse naaktslakkenfauna.

Een groot pluspunt van dit werk is dat het zoveel mogelijk uitgaat van determinatie op grond van uiterlijke kenmerken. Omdat de variatie tussen individuen zelfs tussen volwassen dieren groot kan zijn is afgezien van een poging een dichotome determinatietabel op te stellen. In plaats daarvan zijn de kenmerken van de soorten in tabellen opgenomen ('identification charts'). De kenmerken worden per soort bondig beschreven en met kleurenplaatjes geïllustreerd. In deze tabellen worden de kenmerken die het meest van belang zijn om een soort van andere te onderscheiden van een rood kader voorzien. Als men met behulp van deze tabellen de naaktslak gedetermineerd denkt te hebben, kan die uitkomst worden geverifieerd in de uitvoerige soortbeschrijving. Daarin wordt onder andere ook aandacht geschonken aan eventueel afwijkende kenmerken van juvenielen en aan variatie binnen de soort.

Behalve de tabellen en de soortbeschrijvingen biedt het boek ook een inleidend hoofdstuk, met paragrafen over de biologie van naaktslakken en het optreden en de bestrijding van slakkenplagen in de landbouw. Achterin is er een hoofdstuk over het anatomisch onderzoek van de geslachtsorganen (het 'snijden' van naaktslakken). In de uitstekende foto's van uitgeprepareerde geslachtsorganen van alle soorten zijn belangrijke structuren vaak roze gekleurd; bovendien worden waar nodig essentiële details verder uitvergroot. De laatste korte hoofdstukken gaan over de eieren van naaktslakken en over hun rudimentaire, inwendige 'schelpjes', die variëren van wat losse kalkkorrels tot ovale schijfjes van enkele millimeters tot een centimeter. Anders dan bij de huisjesslakken kunnen naaktslakken niet tot op soortnaam gedetermineerd worden aan de hand van deze kalkschijfjes.

Zelfs de vele natuurliefhebbers die niet van slakken, laat staan van naaktslakken, houden geef ik de aanschaf van dit voortreffelijke boek in overweging. Het moet toch een feest zijn om met dit boek in de

hand de tuin in te lopen, daar een stuk hout, een steen of een bloempot om te keren en een daaronder aangetroffen naaktslak op naam te kunnen brengen?

GERARD MAJOOR

AQUATISCHE ECOLOGIE Functioneren en beheren van zoete en brakke aquatische ecosystemen

HOOGENBOOM, H., 2014. Uitgave: KNNV Uitgeverij Zeist, ISBN 978 90 5011 4875. Uitvoering: 420 pagina's, 21 x 28 cm, genaaid, gebonden, full colour. Bestellingen: via e-mail info@knnvuitgeverij.nl of www.knnvpublishing.nl, Prijs: € 52,95

De ondertitel van dit boek "Functioneren en beheren van zoete en brakke aquatische ecosystemen" suggereert dat de auteur zowel een theoretische als een praktische insteek heeft gekozen. De waarde van de publicatie zit dus niet alleen in de uitleg over de opbouw en het functioneren van watersystemen, maar ook in de beschrijvingen over het duurzaam in stand houden van de kwaliteit van deze systemen. Dat het boek in opdracht van de STOWA (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer) tot stand is gekomen, is daar niet vreemd aan.

In de inleiding wordt aangegeven dat het boek is geschreven voor hen die voor het eerst met de aquatische ecologie kennis maken. Daarnaast is het gericht op lezers die verouderde en verstofte kennis willen oppoetsen. Die eerste categorie zal aan het boek nog een hele kluit hebben. Het is zeker niet geschreven in lektentaal, maar leest wel gemakkelijk en prettig weg. Enige biologische, chemi-

sche en fysisch-geografische achtergrond is echter wel een voorwaarde om de tekst goed te kunnen plaatsen. Voor HBO- en WO-studenten in een groene richting (watermanagement) is het een stevig basiswerk. En inderdaad, voor de verstofte natuuronderzoeker is het een mooie samenvatting van de huidige stand van zaken in de aquatische ecologie. Vanuit de beschrijving van aquatische ecosystemen wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan de fysisch-chemische en de biologische parameters voor watersystemen en de interacties daartussen. Vervolgens komt de natuurlijke ontstaansgeschiedenis aan de orde, uitmondend in de steeds sterker wordende invloed van de mens op het oppervlaktewater. De bedreigingen voor het natuurlijke ecosysteem worden duidelijk neergezet.

De nationale wetgeving, maar ook de internationale verplichtingen en regelgeving om de kwaliteit van de aquatische systemen te herstellen en te behouden, hoort voor de leek tot de minst interessante delen van het boek. Voor de water- en natuurbeheerder is dit echter bijzonder geschikt om inzicht te krijgen in de door Europa (en Nederland) gewenste ontwikkelingen.

Daarbij horen natuurlijk streefbeelden als uitgangspunt voor maatregelen en instrumenten om verstoorde ecosystemen te herstellen en vervolgens te verduurzamen. Het boek sluit af met een overzicht van hydrologisch onderzoek en de daarvoor thans ingezette methodieken bij inventarisatie- en monitoringsprojecten.

De vele tekeningen en figuren verfraaien de tekst; de foto's zijn van goede kwaliteit, vaak evenwel wat klein afgedrukt. Kaartmateriaal, grafieken en schematische relatienetwerken verhelderen de geschreven inhoud. Na ieder hoofdstuk geeft een literatuurlijst toegang tot verdere verdieping.

Samengevat, voor mij een waardevolle opfrissing van mijn ecologische kennis, vooral in de zin dat ik weer een totaalbeeld heb gekregen van alle ontwikkelingen in het waterbeheer. Ik kan me echter voorstellen dat er ook lezers zijn die de beleidsmatige insteek (te) zwaar vinden en een andere mening zijn toegedaan.

TON LENDERS